

7/22356

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

Sayı : 84832410.610-[2013-7/22356] 642

27 Mayıs 2013

37123

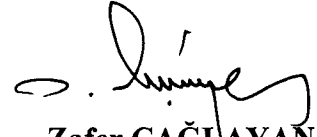
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 09/05/2013 tarihli ve 43452547-120.00-122442 sayılı yazıları.

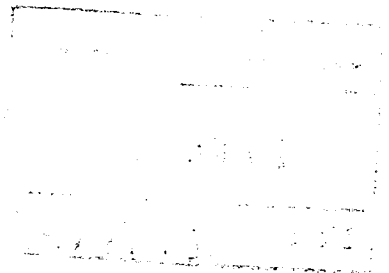
İlgi'de kayıtlı yazıları ekinde yer alan İzmir Milletvekili Sayın Rahmi Aşkın TÜRELİ tarafından verilen 7/22356 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevap ekte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Zafer ÇAĞLAYAN
Bakan

EK :

1- Cevap yazısı (5 sayfa)

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

İzmir Milletvekili Sayın Rahmi Aşkın TÜRELİ tarafından verilen 7/22356 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin sorular ve cevaplar.

Sorular :

Cari açığın finansmanı açısından borç yaratmayan bir kalem olarak değerlendirilen doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının miktarı ülkemizde özellikle 2005 yılından itibaren yükselmiştir. Bununla birlikte, doğrudan yabancı sermaye yatırımlarında gözlenen artışların ülkemizin sermaye stokuna katkıda bulunan yeni yatırımlar (yeşil saha yatırımları) yapılmasından çok, kamu iktisadi teşebbüslerinin özelleştirilme yöntemiyle blok olarak veya kısmen yabancı sermayeye satılması ile özel kesimdeki banka satışlarından kaynaklandığı görülmektedir. Buna ilaveten, doğrudan yabancı sermaye girişlerinde yabancıların ülkemizde gayrimenkul alımlarının miktarı da yıllık 2,5-3 milyar dolar düzeyine ulaşmıştır.

Diğer taraftan, doğrudan yabancı yatırım girişlerinin ekonominin lokomotif sektörü olan imalat sanayi yerine, bankacılık ve finans, taşımacılık, depo ve haberleşme gibi hizmet sektörlerinde yoğunlaşması da yabancı sermaye yatırımlarından beklenen yararın ortaya çıkmasını engellemektedir.

Öte yandan, doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının kısa dönemde döviz dengesine olumlu bir katkı yapmakla birlikte, ileride oluşacak kar transferleri nedeni ile uzun dönemde cari işlemler dengesi ve ekonomi üzerinde olumsuz etkiler oluşturduğu açıktır. Nitekim 2002 yılında 400 milyon dolar olan ülkemize gelen yabancı sermaye yatırımlarının ülkelerine aktardıkları kar transferleri 2011 yılında 2,9 milyar dolara yükselmiş, 2012 yılında da 2,2 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

Bu bilgiler ışığında;

1. 2005-2012 döneminde ülkemize gelen yabancı sermaye yatırım tutarının yıllar itibarıyla dağılımı nedir?
2. 2005-2012 döneminde ülkemize gelen yabancı sermaye yatırımlarının sektörel dağılımı nasıldır?
3. 2005-2012 döneminde ülkemize gelen yabancı sermaye yatırımlarının ne kadarı yeni yatırım (yeşil saha yatırımı) yapma amacıyla gelmiştir?
4. 2005-2012 döneminde ülkemize gelen yabancı sermaye yatırımlarının ne kadarı mevcut kamu kurumlarının özelleştirilmesine yönelmiştir?
5. 2005-2012 döneminde yabancıların ülkemizde gayrimenkul alımlarının bölgeler ve iller itibarıyla dağılımı nasıldır?
6. Kar transferlerindeki yüksek oranlı artışın ülkemiz ekonomisine olumsuz katkısı olduğunu düşünmüyor musunuz?

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

Cevaplar:

2005-2012 döneminde gerçekleşen uluslararası doğrudan yatırım girişlerinin yıllara göre dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır (Tablo 1).

Tablo 1

Yıllar	Uluslararası Doğrudan Yatırımlar Girişleri (milyon S)
2005	10.031
2006	20.185
2007	22.047
2008	19.760
2009	8.663
2010	9.036
2011	16.047
2012	12.555

Aynı dönemde ülkemize gelen uluslararası doğrudan yatırım sermaye girişlerinin sektörel dağılımı ise Tablo 2’de verilmiştir.

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

Tablo 2

SEKTÖRLER (SERMAYE GİRİŞİ)	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	3.856	6.954	11.717	6.136	817	1.620	5.882	1.435
İmalat	865	1.701	4.131	3.971	1.642	923	3.573	4.393
Elektrik, Gazı, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	2	1.164	567	1.055	2.153	1.823	4.244	923
Madencilik ve Taşocaklığı	41	123	336	145	89	135	146	214
Toptan ve Perakende Ticaret	78	456	234	2.088	390	435	709	219
İnşaat	81	215	287	337	209	314	301	1.457
Gayrimenkul Faaliyetleri	216	79	448	453	210	241	300	184
Bilgi ve İletişim	3.263	6.353	472	97	173	36	36	114
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	13	6	32	52	81	94	103	53
Diğer Hizmet Faaliyetleri	14	3	9	24	14	59	23	44
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	26	71	176	147	105	112	231	545
Ulaştırma ve Depolama	21	453	679	96	230	182	223	131
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	37	21	33	25	54	113	122	16
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	17	30	2	25	6	0	47	242
Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık	5	6	9	41	48	80	32	38
Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlenme ve Spor	0	4	2	40	25	51	13	81
Eğitim	0	0	0	0	1	17	68	48
Su Temini, Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	0	0	3	15	5	3	2	0
SEKTÖREL TOPLAM	8.535	17.639	19.137	14.747	6.252	6.238	16.055	10.137
SERMAYE ÇIKIŞI	-401	-657	-743	-35	-82	-35	-1.991	-633
DİĞER SERMAYE	56	281	727	2.111	711	339	-30	415
GAYRİMENKUL	1.841	2.922	2.926	2.937	1.782	2.494	2.013	2.636
ULUSLAR ARASI DOĞRUDAN YATIRIMLAR TOPLAM (NET)	10.031	20.185	22.047	19.760	8.663	9.036	16.047	12.556

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

Diğer taraftan, uluslararası doğrudan yatırım girişlerine ilişkin kayıtlarda, net bir teknik tanımı olmaması sebebiyle yeni yatırım (yeşil saha yatırımı) ile ilgili bir kayıt tutulmamaktadır. Yeni yatırımların, mevcut kayıt sistemine göre en yakın ölçüsü uluslararası sermayeli yeni şirket kuruluşlarıdır. Uluslararası sermayeli yeni şirketlerin ve şube kuruluşlarının toplam içerisindeki payı 2005 yılında %82, 2006 yılında %79, 2007 yılında %81, 2008 yılında %80, 2009 yılında %80, 2010 yılında %84, 2011 yılında %86, 2012 yılında ise %94'tür. Genel toplamda ise uluslararası sermayeli yeni şirketlerin ve şube kuruluşlarının toplam içerisindeki payı %83 seviyesindedir.

Ülkemize özelleştirme yoluyla gelen yabancı sermaye yatırımları ise aşağıdaki tabloda gösterilmiştir (Tablo 3).

Tablo 3

Yıllar	Özelleştirme Yoluyla Türkiye'ye Gelen UDY (milyon \$)
2005	1.500
2006	1.768
2007	-
2008	611
2009	232
2010	-
2011	40
2012	-

2005-2012 yılları arasında kâr transferlerinin uluslararası doğrudan yatırımlar stok değerine oranı ortalama %1,5 seviyesinde olup oldukça düşük oranlarda seyretmektedir. Mukayese edilebilir ölçülerdeki Çek Cumhuriyeti için bu ortalama oran %8, Macaristan için %6,1, Polonya için ise %5'tir. 2012 yılında Türkiye'nin kâr transferlerinin uluslararası doğrudan yatırımlar stok değerine oranı %0,9 iken, Çek Cumhuriyeti, Polonya ve Macaristan için bu oranlar sırasıyla %14,5, %6,6 ve %4,8'dir. Türkiye'den yapılan kâr transferleri uluslararası doğrudan yatırım stok değerlerine oranına bakıldığında normal ölçülerdedir (Tablo 4).

**T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI**

Tablo 4

Yıllar	UDY Stok Değeri (milyon S)	Kar Transferi (milyon S)	Kar Transferi/UDY Stok Değeri (%)
2005	71.302	890	1,2
2006	95.127	1.020	1,1
2007	155.162	1.812	1,2
2008	80.383	2.394	3,0
2009	143.736	1.993	1,4
2010	186.980	2.363	1,3
2011	140.017	2.447	1,7
2012	181.202	1.692	0,9